

บทที่ 5

กระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อการพัฒนา

บทที่ 5

กระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อการพัฒนา

แม้ว่าจะมีแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการพัฒนาของประเทศต่างๆในอนาคต คือ กระแสโลกาภิวัตน์ แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นอยู่ดีวิเคราะห์เงื่อนไขและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ แนวนโยบายที่จะได้รับการพัฒนาโดยพิจารณาถึงหลักของ SWOT Analysis กล่าวคือ

1) S = Strength คือ จุดแข็งหรือถ้าจะรวมทั้งศักยภาพของประชาชน เช่น ประชาชนมีความพร้อมต่อการพัฒนา

2) W = Weakness คือ จุดอ่อน หรือ สภาวะต่าง ๆ ที่จะเป็นจุดด้อย เช่น ความยากจน ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติอยู่เสมอ เช่นกัน

3) O = Opportunity คือ ในโอกาสที่การพัฒนาประเทศจะเป็นไปได้ เช่น การอยู่ในสภาวะสงครามหรือ

4) T = Threat คือ สภาวะคุกคามหรืออุปสรรคอันได้เกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ สภาวะการณ์ไหลป่าของข้อมูลข่าวสาร จุดเริ่มก่อทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมักมีปัจจัยอื่นๆอีกมากมาย

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์แนวนโยบายด้านศักยภาพเพื่อพัฒนาประเทศ

จุดแข็ง (Strength)	โอกาส (Opportunity)
อุปสรรค (Threat)	จุดอ่อน (Weakness)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เงื่อนไขและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในการสร้างพื้นฐานทั้งทางด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานการเข้าสังคม โดยสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานทางการเมืองการปกครอง โครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคลในชาติด้วย ฉะนั้นการพิจารณาทั้งในส่วนที่คาดว่าจะมีโอกาสหรือจุดแข็งให้

5.1 กระบวนการทัศน์เพื่อการพัฒนาในกลุ่มประเทศเอเชีย

5.1.1 ประเทศไทย

วิทยาการใหม่ต่างๆ ได้ขับเคลื่อนให้ระดับการพัฒนาของประเทศต่างๆ ที่เจริญแล้ว ก้าวไปอย่างรวดเร็วมาก จนเกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้นโดยลำดับ เนื่องจากประเทศที่ล้ำหลังก้าวตามไม่ทัน เมื่อเกิดเศรษฐกิจใหม่ก็เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีใหม่มากขึ้นโดยเฉพาะ ICT และช่องว่างนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ระดับความก้าวหน้าของประเทศต่างๆ แตกต่างกันเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของสังคมในประเทศอีกด้วย ประเทศไทยจึงควรตระหนักถึงปรากฏการณ์ และควรจะเร่งแก้ไขพร้อมกับป้องกันมิให้เกิดผลกระทบไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ได้ เนื่องจากข้อวิเคราะห์ถึงศักยภาพของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยมีความเข้มแข็ง และความอ่อน โดยจะต้องดำรงสภาพอยู่กับโอกาสและการคุกคามท่ามกลางการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในโลก เศรษฐกิจและสังคมใหม่อีกยาวนาน

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นสังคมของภูมิปัญญาและสังคมแห่งการเรียนรู้สำหรับช่วงเวลา พ.ศ. 2544 - 2553 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่

- 1) การลงทุนในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ที่เหมาะสมและทันการณ์
- 2) การส่งเสริมให้มีนวัตกรรมที่ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในระบบ

เศรษฐกิจและสังคม

3) การลงทุนและการส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ และอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอย่างจริงจังและต่อเนื่องกรอบนโยบายนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายสำคัญสามประการ คือ

4) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายในการเลื่อนสถานภาพของประเทศไทยจากประเทศ ในกลุ่ม ผู้ตามที่มีพลวัต (dynamic adopters) อันดับต้นๆ ไปสู่ประเทศในกลุ่ม ประเทศที่มีศักยภาพเป็นผู้นำ (potential leaders) อันดับต้นๆ โดยใช้ดัชนีผลสัมฤทธิ์ทางเทคโนโลยีของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เป็นเครื่องประเมินวัด

5) เพิ่มจำนวนแรงงานความรู้ประเทศไทยจากประมาณร้อยละ 12 ของแรงงานทั้งหมด ให้เป็นร้อยละ 30 ซึ่งเท่ากับค่าเฉลี่ยของแรงงานความรู้ของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (OECD) ใน พ.ศ. 2544 ตามสถิติขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

6) พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเพิ่มสัดส่วนของมูลค่าอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้เป็นพื้นฐานให้มีมูลค่าถึงร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP)

จากวิสัยทัศน์และนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญไว้ 5 กลุ่ม คือ

- 1) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านภาครัฐ (e-Government)
- 2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านพาณิชย์ (e-Commerce)
- 3) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม (e-Industry)
- 4) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา (e-Education)
- 5) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านสังคม (e-Society)

เมื่อนำกลยุทธ์ทั้ง 5 นี้มาดำเนินการ โดยประสานสัมพันธ์และเชื่อมโยงการดำเนินการของแต่ละกลุ่มด้วยการวางแผนและการปฏิบัติที่รอบคอบ บนพื้นฐานของปัจจัยสำคัญอีกสามด้านที่จะเป็นสื่อนำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ การสร้างทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมนวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุตสาหกรรมสารสนเทศ เชื่อว่าในสิบปีข้างหน้าประเทศไทยจะมีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายข้างต้นได้อย่างเหมาะสม

กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาใน นโยบาย IT 2010

นโยบาย IT 2010 ได้กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาในแต่ละกลุ่มสาขาสรุปได้ดังนี้

ด้านภาครัฐ (e - Government)

มีเป้าหมายในการนำ ICT มาพัฒนาและปรับปรุงระบบงานบริหารที่สำคัญทุกประเภทของส่วนงานของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใน พ.ศ. 2547 และพัฒนาบริการที่ให้แก่สาธารณชนให้ได้ครบทุกขั้นตอนใน พ.ศ. 2553

ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาเป็นการปฏิรูปร่างวางแผนและงบประมาณ การจัดองค์กร การพัฒนาบุคลากรของรัฐ การพัฒนาการบริหารและการให้บริการโดยรวม โดยมุ่งให้เกิด

ด้านพาณิชย์ (e - Commerce)

มีเป้าหมายมุ่งสร้างประโยชน์โดยรวมในกิจการพาณิชย์ของประเทศ ทั้งในความสามารถในการแข่งขันของคนไทย และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจส่งออก การค้าและบริการ ตลอดจนการบริโภคของประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการปฏิรูปการพาณิชย์ของประเทศให้มีโอกาสในตลาดต่างประเทศดีขึ้น มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และงานเกี่ยวเนื่อง รวมถึงการจัดให้มีการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความปลอดภัยสูง มีการสร้างระบบฐานข้อมูลและการจัดการข้อมูลที่ทันสมัย เพื่อช่วยในการส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและย่อมให้เป็นกำลังสำคัญของระบบเศรษฐกิจใหม่ ทั้งนี้รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทุกประเภทและระดับ กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เจริญเติบโตเป็นธุรกิจเสรีรองรับการพัฒนาการพาณิชย์ให้เจริญมั่นคงต่อไป

ด้านอุตสาหกรรม (e - Industry)

มีเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาการใช้และการผลิตอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศของภาคเอกชน เพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้ความรู้เป็นทรัพยากรสำคัญ ใน พ.ศ. 2553

ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการนำ ICT โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาข้อมูลของศูนย์การค้าตลาด และตลาดกลางสินค้าอุตสาหกรรม และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมทั่วไปให้ใช้ ICT รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรม ICT เองโดยเฉพาะซอฟต์แวร์และอิเล็กทรอนิกส์ นำ ICT มาสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้เป็นกำลังสำคัญที่เข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยในยุคใหม่ นอกจากนี้ ให้มีการสร้างเสริมการประสานความรู้ด้านการวิจัยและพัฒนา เพื่อใช้ ICT ให้เป็นประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งรวมถึงการสร้างสรรคให้บุคลากรในภาคอุตสาหกรรมมีทักษะด้าน ICT เพิ่มขึ้นด้วย

ด้านการศึกษา (e - Education)

มีเป้าหมายในการสร้างความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ทั้งหมดของประเทศ เพื่อช่วยกันพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการเน้นหนักในการจัดหา จัดสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุปกรณ์เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาและการเรียนรู้ รวมถึงวิชาการ ความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ และผู้สอน อันจะมีส่วนในการจัดการ และการบริหารการศึกษาและการฝึกอบรมทั้งวิชาการและทักษะ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพความรู้ของทรัพยากรมนุษย์ของไทยให้เป็นประชากร กำลังคน และกำลังแรงงานที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศที่พัฒนาไปแล้วได้โดยเร็ว

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น จะต้องลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการเรียนรู้ของประชากรไทย อันสืบเนื่องมาจากสภาพของสถาบันการศึกษา หลักสูตรวิชาการ ภูมิประเทศ สภาพภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความรู้และสารสนเทศลงให้มากที่สุด ผลลัพธ์คือการยกระดับภูมิปัญญาและคุณภาพกับปริมาณของความรู้ของประชากรไทย โดยทั่วไปให้สูงขึ้นโดยลำดับ เพื่อให้เป็นขุมพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืนและยาวนานสืบไปในอนาคต

ด้านสังคม (e - Society)

มีเป้าหมายที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมอันเป็นผลเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาให้คุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไปดีขึ้นและใกล้เคียงกันให้มากที่สุดโดยลำดับ เพื่อก่อให้เกิดเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญ และจำเป็นที่จะสร้างให้สังคมไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมที่ดีงาม มีความสมบูรณ์และเพียงพอ มีคุณธรรมอันดีงามของศาสนาแทรกซึมอยู่ในใจของประชากรทุกหมู่คณะแม้จะใช้ ICT และเทคโนโลยีเชิงวัตถุเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็ตาม ในการนี้จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศที่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะตามความหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 78 เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สถาบันความรู้มีความสามารถในการสนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ ทำให้เกิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และรู้เท่าทันถึงประโยชน์และโทษ หรือภัยจากการใช้ ICT (ศูนย์เทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ของ e-Society ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักการและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ ส่งเสริมการพัฒนาระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะการพัฒนาการเกษตรและธุรกิจการเกษตรครบวงจร ทั้งนี้จะได้มีโอกาสสร้างความพอเพียงและทั่วถึงในความเป็นอยู่ ส่งเสริมการพัฒนาระบบ ICT ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐานและการดูแลสุขภาพอนามัยให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ส่งเสริมการใช้ ICT ในกลุ่มด้อยโอกาสและประชาชนในชนบท รวมถึงการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดกำลังร่วมที่จะสร้างภูมิคุ้มกันของสังคม ซึ่งวิธีการและความสำเร็จของยุทธศาสตร์นี้จะทำให้สังคมไทยมีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ สร้างความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัยให้แก่สมาชิกของครอบครัวโดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ในกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี

5.1.2 ประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939-1945) ประเทศญี่ปุ่นถือว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศโดยผ่าน แนวคิดนโยบาย รวมทั้งการใช้ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมประเทศอื่นๆ รัฐบาลจึงมีความรู้อย่างยิ่งที่จะสร้างสังคมที่เปี่ยมล้นไปด้วยความสุขตลอดจนอยู่กระแสการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ญี่ปุ่นจึงมีการใช้ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาในขอบเขต 7 ประการคือ

- (1) การพัฒนาโครงสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (the Development of Lifelong Learning Structures)
- (2) การปฏิรูปประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Reforms in Elementary and Secondary Education)
- (3) การปฏิรูปอุดมศึกษา (Reforms in Higher Education)
- (4) การส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ (the Promotion of Scientific Research)
- (5) การปฏิรูปเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง (Reforms for Coping with the Changing Times)
- (6) การปฏิรูปการบริหารการศึกษาและงบประมาณ (Reforms in Educational Administration and Finance)

(7) กลไกสำหรับส่งเสริมการนำการปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ (Mechanisms for Facilitating the Implementation of Educational Reform)

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

หลังจากคณะรัฐมนตรีได้ประกาศนโยบายเร่งด่วนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาแล้ว กระทรวงการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรการสำหรับการดำเนินปฏิรูปการศึกษา โดยให้อำนาจการดำเนินงานแก่คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา (Central Council for Education) คณะกรรมการมหาวิทยาลัย (University Council) และคณะกรรมการการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Learning Council) ในการที่จะนำข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และในวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2530 ก็ได้จัดตั้ง กองบัญชาการเพื่อการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ (Monbusho Headquarters for the Implementation of Educational Reform) ขึ้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ เป็นประธาน

เนื้อหาสาระนโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

กระทรวงการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ได้ดำเนินการ โดยเน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล (Individuality)
2. การเปลี่ยนเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
3. การปรับตัวให้ทันความเปลี่ยนแปลงไปสู่ศตวรรษที่ 21
  - 3.1 สังคมนานาชาติ
  - 3.2 สังคมยุคข้อมูลข่าวสาร
4. มาตรการที่เป็นรูปธรรมในการปฏิรูปการศึกษา
  - 4.1 การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
    - แก้ไขการเน้นภูมิหลังการศึกษาของปัจเจกบุคคล
    - ส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน
    - ส่งเสริมกีฬาตลอดชีวิต
    - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
“Lifelong Learning Town”
  - 4.2 การปฏิรูประบบอุดมศึกษา
    - ให้อิสระสถาบันอุดมศึกษา
    - ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบัน

- ปฏิรูปกระบวนการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย
  - ส่งเสริมการวิจัยทางวิทยาศาสตร์
  - ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน (ฉันทนา จันท์บรรจง, 2540 : 4)
- 4.3 การปฏิรูปการศึกษาระดับประถมและมัธยมศึกษา
- ส่งเสริมการศึกษาด้านจริยธรรม
  - ส่งเสริมการแสดงออก ความคิดริเริ่ม
  - ปฏิรูประบบตำราเรียน
  - ปรับปรุงคุณภาพครู
  - ส่งเสริมการศึกษาระดับอนุบาลและการศึกษาพิเศษ
  - ปรับปรุงการบริหารโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมภายใน
  - การจัดการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน
- 4.4 การปฏิรูปเพื่อรับกับความเป็นสังคมนานาชาติ
- การศึกษาของเด็กญี่ปุ่นในต่างประเทศและที่กลับประเทศ
  - การเปิดโรงเรียนรับสังคมนานาชาติ
  - ปรับปรุงการศึกษาภาษาต่างประเทศ
  - ปรับปรุงการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวต่างชาติ
- 4.5 การปฏิรูปเพื่อรับกับความเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร
- ส่งเสริมความมีจริยธรรมทางข้อมูลข่าวสาร
  - ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการเรียนที่สอดคล้องกับยุคข้อมูล
  - ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและใช้สื่อสารสนเทศในการศึกษา
  - สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการใช้ข้อมูลข่าวสาร
- 4.6 การปฏิรูปการบริหารการศึกษาและงบประมาณ
- การแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานศึกษาและหลักสูตร
  - ส่งเสริมการกระจายอำนาจ
  - การใช้ประโยชน์จากโรงเรียนเอกชนกวดวิชา
  - การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนองตอบการปฏิรูปการศึกษา
  - ทบทวนการเริ่มต้นปีการศึกษาจาก ฤดูใบไม้ผลิ เป็นฤดูใบไม้ร่วง

จากแนวนโยบายด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาดังกล่าว จึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นไม่เพียงแต่พัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศเท่านั้น แต่ผลที่การจากกระบวนการดังกล่าว

5.1.3 ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งในเอเชียที่มีแนวนโยบายทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศได้สำเร็จอีกประเทศหนึ่ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 เป็นมาเมื่อมีการรวมตัวกันของประเทศเวียดนามเหนือและประเทศเวียดนามใต้ การศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศมีลักษณะเน้นความสำคัญหลายประการเช่น การเน้นความมั่นคงทางการเมือง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนอำนาจของรัฐที่ส่วนกลางในการจัดการบริหาร (Centralization) จึงทำให้เกิดปัญหาทางการศึกษาที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้แก่

- ปริมาณและคุณภาพลดต่ำลงในทุกระดับของการศึกษาทั่วไป
- มีความสัมพันธ์กันขึ้นระหว่างการอาชีวศึกษากับตลาดแรงงาน
- การอุดมศึกษาไม่สัมพันธ์กับการวิจัย ผลผลิตและสหภาพแรงงาน
- ขาดจำนวนและคุณภาพของผู้สอน
- ขาดเงินและโครงสร้างพื้นฐานของการศึกษา รวมทั้งการใช้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ระบบและการจัดการไม่เหมาะสม
- ขาดการศึกษาและการอบรมที่จำเป็นต่อสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ประเทศเวียดนามมีแนวคิด นโยบายทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศดังนี้

1. ยกกระดับสติปัญญาของประชาชน
2. ยกกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์
3. สรรหาส่งเสริม และใช้ประโยชน์จากกลุ่มอัจฉริยะ
4. ขยายขอบข่ายของการศึกษาให้ครอบคลุมในทุกวิธีการของการศึกษา
5. ระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย
6. พัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น
7. เร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินการ
8. พัฒนาให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมและการพัฒนา
9. สร้างงานให้ประชาชน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2541 : 44)

อนึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลเวียดนามได้ตั้งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศเป็น 3 ประการคือ

1. การแก้ปัญหาพื้นฐานของประชาชน แนวทางนี้มุ่งใช้ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการกินอยู่ที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาท มีความคิด ในการช่วยตัวเองและช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ส่งเสริมความรู้และความสามารถด้านต่างๆ ให้ประชาชนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้เรียนรู้อุตสาหกรรมการและวิธีการใหม่ๆ เพื่อให้ช่วยตัวเองและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. ตั้งเป้าให้เทียบเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านในระดับกลาง (Medium developing Countries) ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปิดกว้างและการขยายตัวอย่างกว้างขวางของเศรษฐกิจเวียดนาม ทำให้ผู้นำและชาวเวียดนามมีความเชื่อว่าแนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเป็นแนวทางที่เหมาะสม และจะช่วยให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวเวียดนามดีขึ้น

3. ปี ค.ศ. 2020 เวียดนามจะมีมาตรฐานชีวิตเทียบเท่าประเทศอุตสาหกรรม (Industrial one) เช่น ประเทศเกาหลี สิงคโปร์ และฮ่องกง

ส่วนนโยบายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศนั้น เวียดนามได้กำหนดลักษณะเด่น 3 ประการ คือ

1. เห็นได้ว่า แนวคิด นโยบาย ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสร้างพื้นฐาน (Intra structure) เป็นสำคัญแต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลไม่ลืมที่จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านปัจเจกบุคคล (Individuality) ด้วย ฉะนั้นในช่วงนี้ (ค.ศ. 2002) รัฐบาลเวียดนามจึงจัดสรรงบประมาณสู่การพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่

5.1.4 ประเทศลาว

ประเทศลาวเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ด้อยพัฒนาในประเทศแถบเอเชีย และอยู่ในระหว่างการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัยในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาบริบทด้านศึกษามาเพิ่มวัฏจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศซึ่งจุดมุ่งหมายนั้นมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อกระจายการศึกษาไปสู่พลเมืองทุกคน ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะอยู่ห่างไกล

บนภูเขาอันสลัมซับซ้อน กันดาร เป็นชนกลุ่มใด เพศใด และมีฐานะความเป็นอยู่ยากจนเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาที่เขาได้รับมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

2. เพื่อสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงทั้งประเทศ เพราะแต่เดิมมาการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของแขวง (จังหวัดหรือรัฐ) ซึ่งเป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นโดยตรง แต่ความพร้อมด้านต่างๆ ความสนใจ และความต้องการต่างกัน ทำให้ผลการศึกษามีคุณภาพไม่ทัดเทียมกัน จะจัดการศึกษาได้ดีเฉพาะในแขวงใหญ่ที่เจริญเท่านั้น เช่น กำแพงนครเวียงจันทน์ (เทียบเท่าแขวง) แขวงเวียงจันทน์ แขวงสุวรรณเขต และแขวงจำปาสัก ที่เหลือส่วนใหญ่ประมาณ 14 แขวง ยังมีปัญหาด้านการจัดการศึกษาอยู่มาก

3. เพื่อให้การศึกษาตอบสนองระบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงใหม่เป็น “ระบบเศรษฐกิจการตลาด” โดยต้องพัฒนาแนวคิด ความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะที่ดี เพื่อเอื้อและสนับสนุนระบบเศรษฐกิจใหม่

4. เพื่อจัดการศึกษาพื้นฐานให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพลเมืองทุกคนควรจะได้รับการศึกษาอย่างน้อย ระดับประถมศึกษา หรืออ่านออกเขียนได้ เพื่อใช้เป็นสื่อในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต อาชีพ และสุขภาพอนามัยสมควรแก่อัตภาพ จึงจำเป็นต้องจัดให้การประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ

5. เพื่อให้การศึกษาเท่าทันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ยุคโลกไม่มีพรมแดน

6. เพื่อให้การศึกษาช่วยปรับความเชื่อและแนวคิดบางอย่าง เช่น การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา การมีจารีตประเพณีที่ไม่ให้สตรีหรือเด็กหญิงเข้าเรียนหนังสือของชนเผ่าต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ โดยพยายามให้มีสิทธิต่างๆ ของสตรีทัดเทียมกับบุรุษ

7. เพื่อให้ “ภาษาลาว” เป็นภาษากลางในการสื่อสารของชนเผ่าทั้งหมดของประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

8. เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการศึกษาให้เป็นแนวตั้ง (Vertical) อันจะนำไปสู่ความเสมอภาคในการศึกษาของท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา คือ การให้บริการด้านการจัดการศึกษาได้รวดเร็วขึ้น

9. เพื่อปรับปรุงการศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐาน และความเป็นสากลมากขึ้น กอปรทั้งสร้างผู้นำทางการศึกษาที่มีความรู้และความสามารถในระดับสูง (ธีระรุญเจริญ, 2541 : I - ii)

แต่โดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่ารัฐบาลมีเป้าหมายเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ มีทัศนคติ ความสามารถ ด้านเทคนิค วิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ ปลูกฝังแนวคิด รักชาติ สามัคคีผูกพันกับประชาชนบรรดาเผ่าต่างๆภายในประเทศ และบรรดาประเทศเพื่อนมิตรในโลก (บุญอ้อม ประภัสสรณ์, 2540 : 1) ทำให้พลเมืองลาวทุกคนตระหนักถึงสิทธิ์ผลประโยชน์ และภาระหน้าที่ รู้จักดูแลและเสริมขยายวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ ปลูกฝังแนวคิดพึ่งตนเอง สร้างความเข้มแข็งด้วยตนเอง รู้ประหยัด สร้างจิตสำนึกถึงประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วยความซื่อสัตย์ มี

ระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อการงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีความริเริ่มพร้อม ประกอบส่วนปกป้องรักษา และพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง

ทิศทางการศึกษาศาสตร์การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

จุดหมายที่ 1 จัดตั้ง และกระตุ้นพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนเผ่าต่างๆได้เรียน และบำรุงวัฒนธรรม ให้สามารถนำความรู้วิทยาศาสตร์เทคนิคไปใช้ในการผลิต ใช้งาน ในการต่อสู้และในการดำรงชีวิต

โดยจุดหมายแรกคือ ให้สามารถจัดการประถมศึกษา โดยทั่วไปสำหรับชาวหนุ่มสาว และเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 6-14 ปี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งการลบล้างการไม่รู้หนังสือให้แก่ผู้อ่านเขียนไม่ได้ (ผู้กึ่งหนังสือ)

จุดหมายที่ 2 เอาใจใส่ขยายและยกระดับคุณภาพของโรงเรียนเด็ก โรงเรียนอนุบาล ที่สำนักงานองค์การ โรงงาน โรงจักร โรงเรียน โรงพยาบาล และที่คนหนุ่มมากทำงาน และปลูก ระดมให้ทุกคนเอาใจใส่การศึกษาของอนุชน และขยายหน่วยฝากเด็ก

จุดหมายที่ 3 ปฏิรูปการอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย โดยมุ่งผลิตช่างเทคนิค และ พนักงานวิทยาศาสตร์ที่จงรักภักดีต่อพรรค ต่อประเทศและติดพันกับประชาชน และมี

จุดหมายที่ 4 เอาใจใส่ขยายการศึกษาในเขตภูดอย เขตห่างไกล ตั้งหน้าผลิตพนักงานด้านต่างๆที่เป็นคนชนเผ่าเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

จุดหมายที่ 5 ผลิตและฝึกอบรมพนักงานบริหารการศึกษาและครูอาจารย์ให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน และจงรักภักดีต่อพรรคมีศีลธรรม มีความรู้ดี มีวิชาเฉพาะเก่ง และให้ความสนใจนักเรียนและประชาชน และสามารถปฏิบัติหน้าที่พรรค และรัฐมอบหมายได้

แนวคิด นโยบาย ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

1) โรงฝึกเด็กและโรงเรียนอนุบาล

(1) ให้ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น ส่วนรัฐจัดขึ้นเฉพาะที่จำเป็น เช่นในเขตเศรษฐกิจและวัฒนธรรมใหม่

(2) ให้แผนการศึกษาร่วมกับสหพันธ์สตรี และแผนกสาธารณสุขร่วมกัน ประชาสัมพันธ์และรวบรวมประชาชนให้ร่วมกันดำเนินการจัดตั้ง

(3) เลือกหนุ่มสาวไปเข้ารับการฝึกอบรมเป็นครูอนุบาล โดยจัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม

2) การบำรุงวัฒนธรรม

(1) จัดการเรียนในหลายรูปแบบ โดยคำนึงถึงหรือให้สอดคล้องกับสภาพการผลิตและงานที่ผู้เรียนต้องทำประกอบ

(2) จัดหาแบบเรียน และอุปกรณ์การเรียนรู้อื่นให้เพียงพอ

(3) ระดมผู้มีความรู้มาร่วมสอน และอบรมวัฒนธรรม

(4) ปรับปรุง และสร้างโรงเรียนวัฒนธรรม

(5) ปรับปรุงโรงเรียนหนุ่มสาวชนเผ่า โดยรัฐลงทุนในระยะต้นแล้วให้โรงเรียนช่วยเหลือตนเองต่อไป

(6) ให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอสมภารัฐมนตรีเกี่ยวกับ การจัดสวัสดิการช่วยเหลือให้แก่ครูและผู้เรียน

(7) ปลุกระดมมวลชนอย่างมีระบบเป็นกระบวนการให้บรรลุความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ เช่น การลบล้างการไม่รู้หนังสือ

(8) ทำหลักสูตร แบบเรียน และวิธีสอน อบรมวัฒนธรรมให้กะทัดรัด ครอบคลุม วิทยาศาสตร์พื้นฐาน การเศรษฐกิจและสังคม และเทคนิคในการผลิต เพื่อให้นำมาใช้ในการผลิต และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่

3) สามัญศึกษา

สามัญศึกษาเป็นพื้นฐานวัฒนธรรม เป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการพัฒนารอบ ด้านของพลเมือง โดยให้ดำเนินดังนี้

- (1) จัดการประถมศึกษาสำหรับประชาชนทุกคน
- (2) ขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน
- (3) ขยายโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีแผนการ และสอดคล้องกับการพัฒนาช่างเทคนิค และพนักงานวิทยาศาสตร์เทคนิค
- (4) เอาใจใส่ต่อคุณภาพของสามัญศึกษาเป็นพิเศษ โดยการ
  - กำหนดจุดหมาย สร้างคนลาวใหม่สังคมนิยมให้แต่ละระดับการศึกษา
  - ปฏิรูปหลักสูตร แบบเรียน และวิธีสอน
  - ปฏิรูปงานการผลิต และฝึกอบรมครู และผู้บริหารการศึกษา
  - ก่อสร้างอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตามรูปแบบของโรงเรียนใหม่
  - ปรับปรุงแก้ไขการบริหารการศึกษา การชี้้นำการศึกษาและการปรับปรุงงานนโยบายและดำเนินการตามแบบแผนที่เหมาะสม

4) การปฏิรูปอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัย

- (1) คำนวณความต้องการด้านจำนวน และระดับของนักวิชาการ สำหรับ 15-20 ปี ข้างหน้า
- (2) สร้างแผนการผลิตทั้งภายใน และต่างประเทศให้เหมาะสม และถ้าสาขาวิชาใดต้องการมากอาจส่งไปเรียนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยไม่ต้องตั้งโรงเรียนขึ้นภายในอีก
- (3) แสวงหาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อผลิตพนักงาน วิทยาศาสตร์เทคนิคในระดับผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร
- (4) ดัดแปลงหลักสูตรและอุปกรณ์อาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัยให้ทันสมัย โดยเฉพาะด้านอิเล็กทรอนิกส์ และชีววิทยา
- (5) เลือกเฟ้นเอานักศึกษาที่เรียนเก่งและเป็นพลเมืองดี เป็นอาจารย์สอน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว
- (6) ให้อยศและวิทยฐานะ รวมทั้งแนวทางในการใช้และอุดหนุนอาจารย์เหล่านั้น

(7) ปรับปรุงวิธีการให้การศึกษา โดยให้สัมพันธ์กับการผลิต การใช้และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อยกคุณภาพการผลิต

(8) ให้สภาวิทยาศาสตร์ และเทคนิคแห่งรัฐมีโครงการให้มหาวิทยาลัย และสถาบันค้นคว้าต่าง ๆ เข้าร่วมในการศึกษาค้นคว้าวิทยาศาสตร์และร่วมกำหนดระเบียบการค้นคว้าศึกษา เป็นต้น

(9) ปรับปรุงวิธีการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียน ให้สอดคล้องกับแนวทางของพรรค

(10) ปรับปรุงระบบบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา และมหาวิทยาลัย

- เพื่อรับประกันคุณภาพ และความสามารถในการลงทุนและครูอาจารย์
- เพื่อให้โรงเรียนอาชีวศึกษาขั้นต้น และชั้นกลาง อยู่ในความรับผิดชอบ

ของแขวง(จังหวัด) ส่วนกลางดำเนินการเฉพาะการผลิตช่างเทคนิคระดับสูงเท่านั้น

5) การปฏิรูปการผลิตและการฝึกอบรมครู

(1) เอาใจใส่ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ

(2) ดำเนินการฝึกอบรมครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

(3) ปฏิรูปการผลิตครู และปรับปรุงบูรณะโรงเรียนฝึกหัดครู โดยถือว่า เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

- กำหนดจุดมุ่งหมายของการผลิตครูใหม่ให้ชัดเจน

- กำหนดมาตรฐานสามัญศึกษาขั้นต่ำในการเข้าเรียน ครูอนุบาลเลี้ยงเด็ก ครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษาตอนต้น และครูมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งกำหนดจำนวนปีที่เรียนด้วย

6) การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาในโรงเรียน

(1) เพิ่มทวีความรับผิดชอบของสังคม ของทุกแผนกการ ขององค์การจัดตั้งมหาชน เช่น ชาวหนุ่มสาว ประชาชนปฎิวัติลาวให้รับผิดชอบต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน

(2) ให้ครอบครัวพ่อแม่เด็กรับผิดชอบในการศึกษาอบรมของลูกหลาน

(3) ให้สหพันธ์สตรี สหพันธ์กรรมบาล แนวลาวสร้างชาติ และกองทัพมีความรับผิดชอบต่อการศึกษาของเยาวชน ตั้งแต่โรงเรียนเด็ก-อนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย

7) การเพิ่มทวี การลงทุนให้แก่การศึกษา

(1) ต้องลงทุนด้านการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม ในทุกเรื่อง

- รัฐบาลระดับศูนย์กลางลงทุนการผลิตและฝึกอบรมครู การก่อสร้างพื้นฐานการใช้จ่ายด้านวิชาการ
  - รัฐบาลระดับท้องถิ่น แขวงและเมือง รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างพื้นฐานและครุภัณฑ์มัธยมศึกษาตอนต้น และโรงเรียนวิชาเฉพาะ
  - ตาแสง (ตำบลเล็กใช้แล้ว) บ้าน ประชาชน และรากฐานการผลิต
- รับผิดชอบการก่อสร้างพื้นฐานให้โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาล เลี้ยงเด็ก โรงเรียนบำรุงวัฒนธรรมของบ้าน

(2) ให้กระทรวงศึกษาธิการผลิตอุปกรณ์การศึกษา และซื้อวัสดุอุปกรณ์จากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา

8) การแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศ ในการผลิตและฝึกอบรมอาจารย์มหาวิทยาลัยและพนักงานวิทยาศาสตร์

9) การเพิ่มทวีการนำพารอบด้านของพรรค และการบริหารของรัฐในการปฏิบัติตามจุดหมาย และยุทธศาสตร์การศึกษา

เราจะเห็นได้ว่านโยบายทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศลาวนั้นก็คงได้รับการปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ หนึ่งเป็นผลมาจากทางด้านการเมืองการปกครองของประเทศ ฉะนั้นจึงต้องฝากความหวังไว้กับรัฐและผู้มีอำนาจต่อไป

5.1.5 ประเทศสิงคโปร์

ถ้าจัดลำดับการพัฒนาประเทศต่างๆในเอเชีย ที่มีสิทธิ์ชี้วัดความเจริญของประเทศ สิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่งที่น่านำมาศึกษา ด้วยเหตุผลที่สภาพทางกายภาพของประเทศนั้น มีลักษณะเป็นเกาะ แต่สิงคโปร์เองก็สามารถพัฒนาประเทศให้กลายเป็น “ประเทศตัวอย่าง” ในเขตภูมิภาคเอเชียได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสัยทัศน์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเป็น “เกาะแห่งอัจฉริยะ” (IT 200- A Vision of an Intelligent Island) การกำหนดวิสัยทัศน์ดังกล่าวมีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 โดยรัฐบาลได้ดึงเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมากับการจัดการศึกษา ฉะนั้นสิงคโปร์จึงเป็นประเทศหนึ่งในบรรดาประเทศชั้นนำของโลกที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศ (Information) ที่มีความก้าวหน้ายุคทุกๆด้านเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

ยุทธศาสตร์ทางการพัฒนาประเทศ

การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศของสิงคโปร์นั้นจะเน้นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การสร้างชาติ ความสามัคคีของคนในชาติ สร้างกำลังคนเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและ

(1) ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาสิงคโปร์ให้เป็นศูนย์กลางระดับ ส่งเสริมกลไกทางเศรษฐกิจส่งเสริมศักยภาพของบุคคลากร และปรับปรุงคุณภาพชีวิต

(2) ยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดให้คณะกรรมการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและชาติ (National Science And Technology Board: NSTB) ซึ่งคณะกรรมการมีบทบาทและหน้าที่สำคัญดังนี้

1. ส่งเสริมอุตสาหกรรมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา
2. จัดตั้งและให้เงินทุนแก่ศูนย์ สถาบันต่างๆ ด้านการวิจัย
3. พัฒนากำลังคนด้านการวิจัยและพัฒนา
4. พัฒนาการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อดำเนินงานวิจัยและพัฒนา
5. ให้ความร่วมมือดำเนินการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศอื่นๆด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

6. ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สำนักพัฒนาระบบการศึกษาและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2541 : 43)

(3) ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรม โดยประเทศมีกำหนดแผนให้ความช่วยเหลือนักนวัตกรรม (Innovator's Assistance Scheme) เป็นแผนที่ให้ความช่วยเหลือแก่นักนวัตกรรมหรือนักประดิษฐ์ เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อส่งเสริมสภาพเศรษฐกิจของประเทศ

(4) การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยรัฐบาลสิงคโปร์ได้ปฏิบัติในการสร้างแรงจูงใจโดยให้สนับสนุนในด้านการเงินช่วยเหลือการฝึกอบรมต่างๆโดยเฉพาะการฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงาน นอกจากนี้รัฐบาลยังส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันเทคนิคศึกษาเพื่อการสอนทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (Theory through Practice) รวมทั้งรัฐบาลยังมีโครงการการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education Program) เพื่อมุ่งพัฒนากำลังแรงงานให้มีความเชี่ยวชาญ หรือมีทักษะที่ดีเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ถึงแม้ว่าประเทศสิงคโปร์รัฐจะเป็นเกาะเล็ก ๆ แต่นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศนั้นประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมากเพราะวิสัยทัศน์ของผู้นำ เจตนารมณ์ทางการเมือง เสถียรภาพทางการเมือง ประสิทธิภาพรัฐบาล การกระจายอำนาจ ยุทธศาสตร์ แต่ที่สำคัญคือ การสร้างความร่วมมือของพลังประชาชนที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริง

5.1.6 ประเทศศรีลังกา

ตั้งแต่ประเทศศรีลังกาได้รับเอกราชแล้ว นโยบายการศึกษาของประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม มีการพัฒนาการศึกษาแบบให้เปล่าและภาษาประจำชาติซึ่งถือว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในเขตชนบท มีการเน้นหนักทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มากขึ้น ในขณะที่เดิวก่อนภาษาอังกฤษก็กลายมาเป็นภาษาที่สองในการติดต่อสื่อสาร

นโยบายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

1. นโยบายและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติที่ปรากฏอยู่ใน White Paper มีดังต่อไปนี้การจัดการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปต้องจัดให้กว้างขวางให้ประชาชนได้เรียนโดยทั่วถึง ซึ่งจะทำให้ทัศนคติ คุณภาพ บุคลิกภาพ และความรู้สึกรับผิดชอบของพลเมือง ได้พัฒนาความสามารถยิ่งขึ้น ในอันที่จะประกอบกิจการงานให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ และมองเห็นการไกล
2. การกระตุ้นของการฟื้นฟูชาติ ทำให้คนมีความพอใจสังคมวัฒนธรรมของชาติและมีความเข้าใจในคุณค่าของมนุษย์อย่างแท้จริง
3. การเพิ่มผลผลิตเกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถทางวิชาการ และกระทำให้นักศึกษามีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้นักศึกษากล้าที่จะลงมือเก็บเกี่ยว ทรัพยากรของชาติที่มีอยู่ในประเทศ นำมาใช้ประโยชน์และทำงานทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการพาณิชย์ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ (ธงชัย สมบูรณ์ 2544 : 79 - 80)

จะเห็นได้ว่านโยบายการศึกษาของรัฐบาลศรีลังกาได้กระตุ้นให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม พร้อมทั้งปลูกฝังให้เด็กมีความรักชาติและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ตระหนักถึงการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยต้นการศึกษาของชาติในปัจจุบัน นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ารัฐบาลถือว่าการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญได้ระบุว่า ความมุ่งหมายของการศึกษา คือ การกำจัดความไม่รู้

5.1.7 ประเทศเกาหลีเหนือ

ด้วยปรัชญาการศึกษาของ เกาหลีเหนือมีรากฐานแนวความคิดของกลุ่ม คอมมิวนิสต์รวมทั้งแนวความคิดที่ได้เผยแพร่ไป ยังประเทศสังคมนิยมอื่นๆด้วย ดังนั้นจุดมุ่งหมาย การศึกษานี้จึงมุ่งให้ประชาชนที่อยู่ในวัยเด็กจะ ได้รับการศึกษามากขึ้น ซึ่งการศึกษาจะนำไปสู่ การพัฒนาด้านความประพฤติ บุคลิกภาพและ กิริยาวาจา ซึ่งเป็นความต้องการทางศีลธรรมของกลุ่มคอมมิวนิสต์ หัวใจของจุดมุ่งหมายของ การศึกษามี 3 ส่วน คือ

1. การศึกษาประวัติศาสตร์ของระบบทุนโดยเฉพาะแบบวิภาษวิธี
2. การปิดกั้นการปฏิรูปที่รุนแรง
3. การให้ความจงรักภักดีต่อรัฐ

จากคุณลักษณะของจุดมุ่งหมายของกลุ่มคอมมิวนิสต์จะเป็นการช่วยสนับสนุนในการ สร้างประสิทธิภาพและประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ รวมทั้งดำเนินงานทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม การวางนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นไม่ใช่จุดสำคัญที่สุด การพัฒนาการศึกษาโดยให้ โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและศึกษาวิชาชีพต่างหาก ตลอดจนการสร้างสถานที่การศึกษา นอกกระบบ โรงเรียนสำหรับการสร้างงานใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

นโยบายทางด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

1. คนหนุ่มสาวจะต้องได้รับการขัดเกลาอบรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ต่อพรรค คอมมิวนิสต์ และการปฏิรูปเพื่อการพัฒนา
2. การศึกษาจะต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านแรงงาน
3. การศึกษาทางด้านวิชาชีพจะต้องมีความสำคัญ

4. จะต้องมีการฝึกอบรมหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว โดยเฉพาะการอบรมทางด้านวิชาชีพ

5. การศึกษาผู้ใหญ่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้นโดยเฉพาะการฝึกทักษะวิชาชีพ

6. ทุกคนจะต้องมีความซาบซึ้งในนิชาวรรณคดีและศิลปศาสตร์ ซึ่งต้องสอดคล้องกับกลไกของ Chullima

7. พรรคคอมมิวนิสต์ (The Communist Party) จะต้องมีการปรับปรุงวิธีการแนะนำและการดูแลควบคุมในทุกส่วน เพื่อให้การส่งเสริมทางการเมืองของพรรคจะได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (ธงชัย สมบูรณ์, 2544 : 92-95)

นโยบายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศของเกาหลีเหนือดังกล่าว อาจจะกล่าวได้ว่า พรรคคอมมิวนิสต์มีบทบาทอย่างมากในการวางนโยบายทางการศึกษารวมทั้งกำหนดทิศทางของการศึกษาว่าจะดำเนินไปอย่างไรจึงจะทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าและทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเหมือนทุก ๆ ประเทศเจริญอยู่ในขณะนี้ด้วย

5.2 กระบวนทัศน์เพื่อการพัฒนาในกลุ่มประเทศยุโรป

5.2.1 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นอีกประเทศหนึ่งในโลกที่มีประวัติศาสตร์ทางการศึกษา อันยาวนาน แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า กล่าวคือ นโยบายทางการศึกษานั้นเองที่มีผลกระทบต่อพัฒนาประเทศ ซึ่งนโยบายการศึกษาของประเทศมีดังนี้

1. การพัฒนาจะต้องเน้นให้สอดคล้องกับอายุ ความสามารถ และความถนัด (age ability aptitude)

2. การศึกษาจะเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำคนให้มีทักษะที่เชี่ยวชาญ (well-skilled)

(Cookson,P.W.,Sadovnik,A.P and Semel,S.F,1992 : 211)

3. การศึกษาต้องพัฒนาความรู้ขึ้นมาใหม่โดยอ่านการวิจัยหรือศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคม ศาสนา

4. การศึกษาต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถของคนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ

5. การพัฒนามุ่งเน้นให้ประชาชน

จากนโยบายทางการศึกษาระดับประเทศอังกฤษจะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมรัฐบาลมุ่งสร้างความแข็งแกร่งทางการศึกษาในทุกๆ ด้าน เพื่อให้คนเข้าใจถึงบริบทพื้นฐานทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง อันจะนำมาซึ่งรากฐานแห่งการพัฒนาในทุกๆ ด้านต่อไป

5.2.2 ประเทศรัสเซีย

รัสเซียเป็นประเทศที่มีการพัฒนาประเทศที่ยาวนานเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ การล่มสลายของรัสเซียในปี ค.ศ. 1991 สังคมโลกได้พบกับการรวมตัวใหม่เป็นเครือจักรภพรัฐอิสระ (Commonwealth of Independent States) ซึ่งมีทั้งหมด 15 รัฐ ถึงแม้ว่ารัสเซียจะแตกออกเป็นประเทศเล็กๆ แต่ประเทศก็ยังให้ความสำคัญกับการใช้บริบททางการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนในการพัฒนาซึ่งนโยบายของประเทศมีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นสังคมนิยมมากขึ้น
2. ให้มีความรักชาติ
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีอิสระเสรีภาพของการศึกษา
4. เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาทางด้านวิชาชีพ (Occupation)
5. การศึกษาสามารถยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้ดีขึ้น
6. การศึกษาจะเพิ่มการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

(Postlethwaite, T.N., 1988 : 606)

7. การศึกษาของรัสเซียไม่มีการแบ่งแยกความสามารถของเด็กนักเรียน

จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมของนโยบายประเทศเพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการปกครอง ยังเน้นถึงความรักชาติ แต่สิ่งหนึ่งที่ปรากฏออกมาทางด้านนโยบายการศึกษา คือ อิสระภาพในการเลือกเรียน การพัฒนาด้านวิชาชีพ (Cares Education) ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

5.2.3 ประเทศเยอรมัน

ในด้านเชิงนโยบายกับการพัฒนาประเทศนี้ ประเทศเยอรมันมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนจนทำให้

1. ผสมผสานการใช้สื่อแบบใหม่ในชั้นเรียน
2. บูรณาการสื่อแบบใหม่เพื่อปรับปรุงการ
3. ให้การอบรม ICT แก่บุคลากรครูทุกระดับ
4. ส่งเสริมและผลักดันให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางด้านรูปแบบวิธีการสอน และเข้าใจการใช้รูปแบบห้องสมุดเสมือนจริง (Virtual library) เพิ่มเติมจากห้องสมุดแบบเก่า ([http:// www.en.eun.org/eun.org2/eun/nl/innovation/content.cfm](http://www.en.eun.org/eun.org2/eun/nl/innovation/content.cfm) : 1)

ประเทศเยอรมันยังมีความเชื่อและแนวคิดและกลยุทธ์ที่พัฒนาประเทศให้เป็นไปตามสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นถึงแม้ว่าเยอรมันจะมีความได้เปรียบในการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี แต่เยอรมันเองก็พยายามที่แสวงหากลยุทธ์ทางการศึกษาเป็นกลยุทธ์พัฒนาประเทศ

5.2.4 ประเทศออสเตรีย

ประเทศออสเตรียเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ตรงกลางทวีปยุโรป (Central Europe) ซึ่งมีประชากรประมาณ 9 ล้านคน ซึ่งเท่ากับจำนวนประชากรของกรุงเทพฯ นโยบายการพัฒนาประเทศของออสเตรียเริ่มขึ้นในรัชสมัยของพระนางมาเรีย เทเรเซีย ซึ่งได้ประกาศใช้กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education) ในปี ค.ศ. 1777 โดยมีผลบังคับให้ประชาชนในอาณาจักรออสเตรีย (ออสเตรีย ฮังการี และดินแดนบางส่วนของเยอรมัน) (Somboon, T, 1992 : 11) ในช่วงเวลานั้นนโยบายการศึกษามุ่งพัฒนาคนให้อ่านออกเขียนได้เป็นหลัก แต่ในปัจจุบันรัฐบาลออสเตรียได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งมีกระทรวงการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (Federal Ministry of Education , Science and Culture) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ นโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศเพื่อการพัฒนาที่มีดังนี้

1. ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีพื้นฐานจะต้องถูกส่งผ่านโดยสื่อต่าง ๆ
2. เรียนรู้ตลอดชีวิตทางด้านเทคโนโลยีมาจากโปรแกรมทางการศึกษา
3. รัฐจะต้องมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางสื่อต่าง ๆ ในแนวกว้าง

([http:// www.en.eun.org/eun.org2/eun/nl/innovation/content.cfm](http://www.en.eun.org/eun.org2/eun/nl/innovation/content.cfm) : 1)

ถึงแม้ว่านโยบายการพัฒนาประเทศทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศดูเหมือนน้อยแต่โดยภาพรวมประเทศออสเตรเลียได้มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life - long Education) ความสำคัญอีกประการหนึ่งของกระบวนทัศน์ใหม่เพื่อการพัฒนาประเทศ คือ การให้การพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีจำนวนมากพอสมควรในประเทศ เพราะรัฐบาลตระหนักถึงการพัฒนาประเทศโดยอาศัยเพียงเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือพล้งคนรับทำงานคงไม่สำเร็จ ฉะนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกๆ ระดับอายุก็ยังถือว่าเป็นนโยบายหลักของประเทศอยู่และได้มีการปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับการพัฒนาโดยรวม (Holistic Development) ของประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

- ฉันทนา จันท์บรรจง, รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพมหานคร:
อรรถพลการพิมพ์, 2540.
- ธีระ รุญเจริญ. รายงานปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
กรุงเทพมหานคร :
บุญอุ้ม ประภัสสรังค์. การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
เอกสารอัดสำเนาของสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ประจำประเทศไทย, 2540.
- สำนักพัฒนาระบบและวางแผนมหภาค สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสิงคโปร์. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท ที. พี. พริน จำกัด, 2541.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2549.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิรัชการพิมพ์, 2545.
- Cookson, P.W. , Sadovnik , A.R and Semel , S.F (ed.) **International Handbook of Educational Reform**. United State of America : Greenwood Press , 1992.
- Postlethwaite , N.T. (ed). **The Encyclopedia of Comparative Education and National Systems of Education**. Great Britain : A. Wheaton & Co. Ltd. , 1988.
- Somboon , T. **A Comparison of Educational System between Austria, Thailand and Laos**. Ph.D. Dissertation of In University , Austria , 1992.
- [http:// www.en.eun.org/eun/nl/innovation/content.cfm](http://www.en.eun.org/eun/nl/innovation/content.cfm) : 1